

Proiect implementat de:

Ghid pentru
Proiecte Verzi
de impact

Pentru
generațiile
schimbării!

Împreună cu

pentru un viitor mai bun

Introducere

Școli Verzi - proiect inițiat în 2014 și finanțat prin granturile SEE 2009-2014, în cadrul Fondului ONG în România și continuat în 2017 în cadrul programului „Împreună cu Lidl pentru un viitor mai bun” - este un proiect inovator pentru modul în care se face educație de mediu și pentru dezvoltare durabilă în școlile din România.

Platforma Școli Verzi susține profesorii pentru a aduce în școli o formulă educațională pentru generațiile schimbării: eco educație prin învățare experiențială, în clasă și în afara clasei, și prin implicarea elevilor în rezolvarea problemelor de mediu din comunitate.

Scopul Platformei Școli Verzi este de a susține școlile și profesorii în dezvoltarea și introducerea unui curs opțional de mediu, cursul *Eco-educație pentru Școli verzi*, ținând cont de principiile dezvoltării durabile și ale protecției mediului promovate printr-un program de formare și suport pentru profesori.

Prin acest *Ghid pentru proiecte verzi cu impact* pornind de la proiectele implementate în perioada 2015-2017 ne dorim să spunem poveștile de succes de până acum și să îi inspirăm pe toți aceia care ar dori să predea opționalul *Eco-educație pentru Școli verzi* sau să aibă un impact pozitiv asupra planetei.

Bine ați venit în lumea proiectelor verzi!

Echipa Școli Verzi

Înainte de a porni la drum

Cuprins

1.

Valoarea acordării de atenție și timp pentru identificarea problemei. Proiectul „Repetiție pentru normalitate” (Eșelnița, Mehedinți)

2.

Valoarea cercetării și măsurării atunci când definim problema. Proiectul „Amprenta ecologică a hranei” (Seini, Maramureș)

3.

Valoarea simplității și ancorarea în realitățile elevilor: problemă reală = soluții reale. Proiectul „Biopachețul din ghiozdane” (Dorna Candrenilor, Suceava)

4.

Valoarea focalizării pe o singură problemă și a parcurgerii fiecărei etape din proiect. Proiectul „Fântânile din localitatea noastră” (Salcea, Suceava)

5.

Valoarea parteneriatelor cu ...valoare adăugată pentru proiect. Proiectul „Verdele ne provoacă” (Lehliu-Gară, Călărași)

6.

Valoarea mobilizării resurselor. Proiectul „Prietenii naturii” (Dor Mărunt, Călărași)

7.

Valoarea învățării în aer liber și a folosirii naturii pe care o avem la îndemână. Proiectul „Descoperă plantele din grădina școlii” (București)

8.

Valoarea folosirii spațiului ca instrument de învățare. Proiectul „Bio” și diversitate în sala de clasă” (Frasin, Suceava)

9.

Valoarea abordării integrate între discipline și dezvoltarea creativității în și prin natură. Proiectul „Landart, frumosul din jurul nostru” (București)

10.

Ideii bune + tips&tricks, pentru proiecte verzi de impact

Înainte de a porni la drum

În cadrul opționalului *Eco-educație pentru Școli verzi* elevii și profesorii parcurg trei etape: conectare cu natura prin *Tema I: Ce primim de la natură?*, cunoaștere și conștientizare a impactului personal asupra mediului prin *Tema II: Ce îi dăm naturii înapoi* și posibilitatea de a avea un impact pozitiv, la nivel colectiv, asupra naturii, în cadrul *Temei III: Proiecte verzi*.

Proiectele verzi oferă ocazia elevilor și profesorilor să dezvolte împreună soluții concrete pentru probleme de mediu din apropierea lor. Proiectele sunt și un prilej de învățare prin experiență: învățare despre natură, despre management de proiect și despre cum poți acționa și re-acționa eficient atunci când observi o problemă. Cu cât proiectele sunt mai clare și mai bine țintite, cu atât acestea pot avea un impact mai palpabil în comunitate. Efectul asupra elevilor este multiplu: capătă experiență de lucru în proiect, au satisfacția succesului și li se întipăresc comportamente și atitudini orientate către acțiune și către soluții, în spațiul public. Proiectele de succes contribuie la transformarea elevilor în cetățeni activi și responsabili.

Prezentul Ghid împărtășește povești de proiecte verzi, variate atât prin problemele pe care le rezolvă cât și prin modurile de rezolvare găsite. Plecând de la experiența colectivă a profesorilor care au realizat proiecte verzi Ghidul propune sfaturi utile pentru viitorii dascăli și viitoarele proiecte verzi. În Ghid, pagina din dreapta prezintă un proiect și pagina din stânga propune un sfat valoros pentru proiecte cu impact. La final, am introdus o listă de importante lecții învățate care completează informația despre proiecte disponibilă în manual.

A fost o bucurie să aflăm povești de proiecte verzi din școli din întreaga țară, în care profesori inspirați lucrează împreună cu elevi creativi și entuziaști. Le suntem recunoscători că, prin fiecare proiect realizat, contribuie în activ la îndeplinirea viziunii pe care o împărtășim și ei și noi ca parte din Școli verzi: formarea generațiilor schimbării! v

Vă urăm succes și inspirație pentru proiecte verzi de impact,
Echipa Școli Verzi

Proiect verde nu înseamnă doar o activitate derulată în partea a III-a a opționalului Eco-educație pentru Școli verzi, ci înseamnă să fii VERDE tot timpul și în orice context.

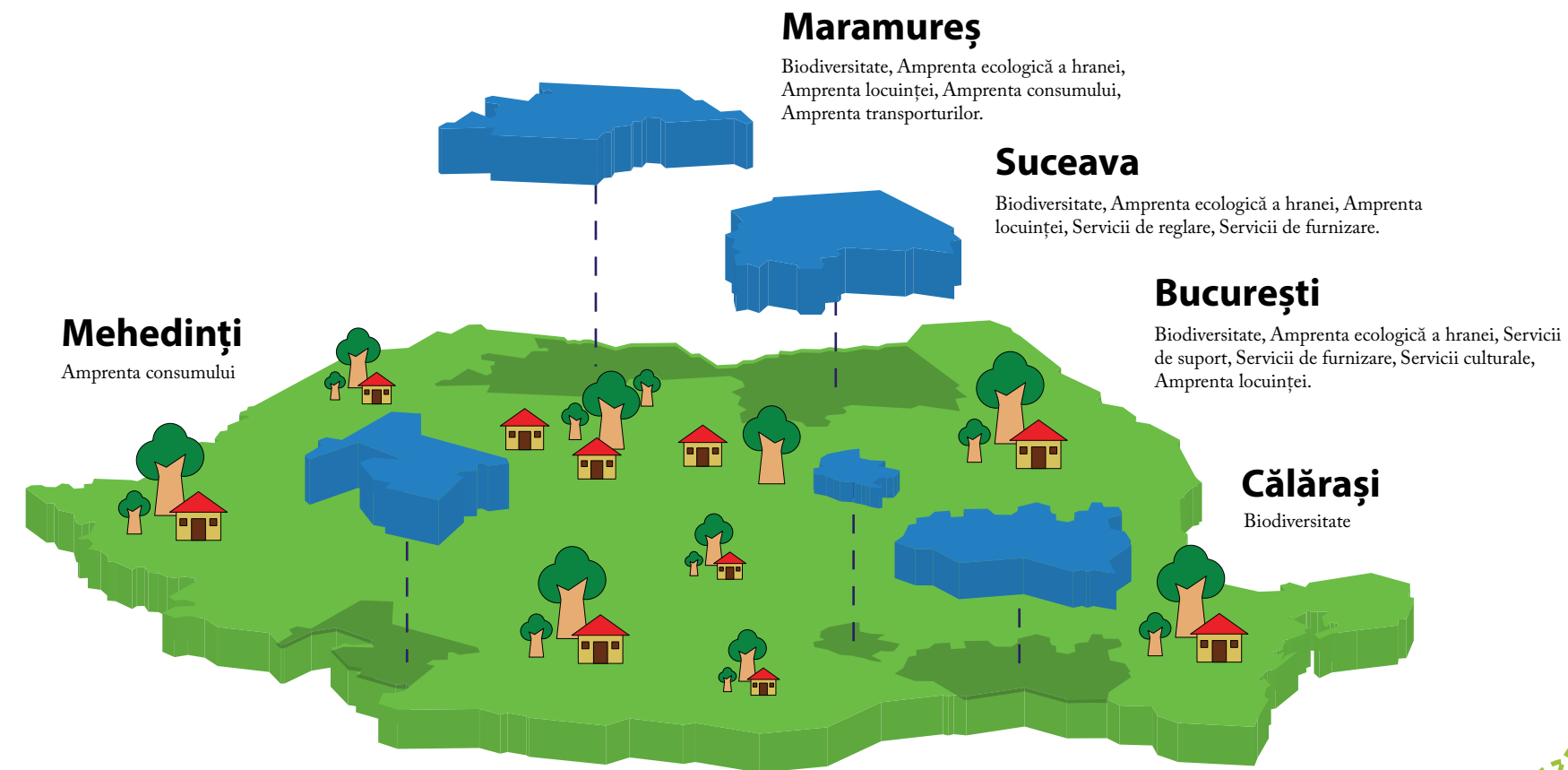
Desfășoară activități verzi tot timpul anului și învață-i pe elevi să aprecieze și să respecte mediul! Fă din verde nu doar o culoare ci un mod de a trăi!

“Vei vedea că mesajul tău nu ajunge doar la elevi...ci se multiplică la membrii familiei și mai departe în comunitatea din care faci parte.”

Ioana Rucăreanu-Școala Gimnazială nr. 1, Lehliu-Gară, Călărași

Harta proiectelor verzi din acest GHID

1. Despre valoarea acordării de atenție și timp pentru identificarea problemei

Ce problemă rezolvă proiectul?
O problemă bine găsită și bine formulată face jumătate din succesul și impactul proiectului. Pentru a înțelege de ce este cu adevărat nevoie în comunitate, acordați timp și atenție identificării problemei.

Echipa Școli Verzi

TITLUL PROIECTULUI: REPETIȚIE PENTRU NORMALITATE
TEMA PROIECTULUI: AMPRENTA ECOLOGICĂ A CONSUMULUI

Clara Tîrcă

Școala Gimnazială Eșelnița, Mehedinți

CE PROBLEMĂ NE-AM PROPUȘ SĂ REZOLVĂM PRIN PROIECT?

Poluarea din sat, atât de pe malul apelor, cât și din zonele de agrement.

CE OBIECTIVE AM AVUT?

- Conștientizarea populației cu privire la efectele poluării pe termen lung;
- Obținerea de informații de la locuitori legate de cauzele, efectele și soluțiile acestei probleme;
- Reducerea poluării din localitatea noastră.

CE AM REALIZAT ÎN PROIECT?

- O documentare solidă a problemei prin fotografii de pe teren și o bază de date; calitative și cantitative colectate direct de la locuitori despre cauzele poluării și soluții posibile;
- Implicarea unui partener ONG și a Primăriei prin transmiterea informațiilor colectate;

- Creșterea numărului de coșuri de gunoi din localitate și adoptarea unei hotărâri de Consiliu Local pentru a amenda persoanele care aruncă gunoi în locuri nepermise – ca efect al cercetării și implicării factorilor interesați.

CUM AM LUCRAT?

Am alocat timp suficient analizei inițiale și identificării problemei și, pentru aceasta, am realizat mai multe activități în clasă și pe teren. A fost un proces democratic care a stimulat elevii să se implice în proiect și să aprofundeze situația. După ce tema a fost clară, am elaborat o metodologie de lucru urmată de cele 4 echipe formate din 4-5 elevi în teren care au realizat interviuri și au aplicat chestionare. Am interpretat datele colectate și apoi le-am oferit unei organizații locale care a dus mai departe inițiativa elevilor de a reduce poluarea și a elaborat un proiect din fonduri europene. Prin acel proiect, autoritățile locale au luat măsuri concrete pentru reducerea poluării: coșuri de gunoi și amenzi pentru nerespectarea regulilor.

CE SPUN ELEVII DESPRE PROIECT?

„Mi-a plăcut ideea proiectului, pentru că poluarea este o problemă și de noi depinde să o rezolvăm cumva, cândva...”. Au fost încântați de activități, au fost bucuroși să interacționeze cu localnicii în calitate de avocați ai naturii.

CE LECȚIE AM ÎNVĂȚAT DIN PROIECT?

Proiectul este un spațiu de experimentare, așadar „data viitoare aș face mai multe activități creative și aș încerca chiar și alte metode de conștientizare, cum ar fi metoda teatru-forum”.

2. Despre valoarea cercetării și măsurării atunci când definim problema

De unde pornim la drum?
Pentru a înțelege clar de unde pornim, este important să formulăm corect problema. Pentru aceasta este de mare ajutor să punem sub lupă situația prezentă, să o măsurăm cu atenție și cu răbdare, chiar dacă ni se pare că știm cum stau lucrurile. Este posibil ca rezultatele cercetării să ne surprindă și să deschidă calea spre un proiect foarte interesant.

Echipa Școli Verzi

TITLUL PROIECTULUI: AMPRENTA ECOLOGICĂ A HRANEI
TEMA PROIECTULUI: AMPRENTA ECOLOGICĂ A HRANEI

Kadar Ioana
Liceul tehnologic Agricol „Alexiu Berinde” Seini, Maramureș

CE PROBLEMĂ NE-AM PROPUȘ SĂ REZOLVĂM PRIN PROIECT?

Lipsa informării elevilor privind amprenta hranei.

CE OBIECTIVE AM AVUT?

- Identificarea obiceiurilor alimentare ale elevilor;
- Conștientizarea elevilor cu privire la importanța consumului de alimente locale pentru reducerea amprente ecologice;
- Promovarea hranei locale.

CE AM REALIZAT ÎN PROIECT?

Am analizat oferta alimentară din jurul școlii.

- Am realizat o cercetare a meniului săptămânal al elevilor.
- Am calculat amprenta ecologică a meniului în funcție de alimentele consumate.
- Am propus/conceput meniuri alternative, care cuprind produse locale.

- Am promovat rezultatele proiectului prin participarea la un simpozion local.

CUM AM LUCRAT?

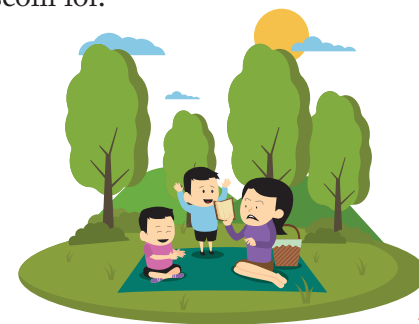
Am realizat o cercetare inițială privind oferta alimentară din jurul școlii și am constatat lipsa produselor locale și a celor sănătoase. Lucrând în echipe elevii și-au realizat meniul săptămânal, după care și-au calculat propria amprenta ecologică a hranei. Au urmat discuții legate de obiceiurile alimentare și impactul alegerilor noastre. În faza următoare elevii au propus un nou meniu în care au înlocuit alimentele cu amprentă ecologică mare cu produse locale și au refăcut calculele.

CE SPUN ELEVII DESPRE PROIECT?

Elevii au fost interesați de subiect și surprinși de rezultatele cercetării inițiale. Au fost mirați că pentru producerea sau transportul unor fructe, legume, sau dulciuri se consumă atât de multe resurse naturale și cât de multe produse cu amprentă ecologică ridicată se găsesc în magazinele din apropierea casei sau școlii lor.

CE LECȚIE AM ÎNVĂȚAT DIN PROIECT?

Chiar și aspecte din viața cotidiană pot fi înțelese altfel și chiar ne putem schimba unele obiceiuri dacă schimbăm modul de a le privi. Pentru asta în viitor aș derula „mai multe aplicații practice și mai multe ieșiri în natură.”

3. Despre valoarea simplității și ancorarea în realitățile elevilor: problema reală = soluții reale

Simplu. În entuziasmul începutului de drum poate să apară întrebarea: un proiect mai simplu sau unul mai sofisticat? Întotdeauna cel simplu va însemna că problema e ușor de văzut și soluția e ușor de înțeles și de pus în practică. Astfel, cresc șansele pentru o schimbare reală.

Echipa Școli Verzi

TITLUL PROIECTULUI: BIOPACHEȚELUL DIN GHIOZDANE!
TEMA PROIECTULUI: AMPRENTA ECOLOGICĂ A HRANEI

Nedelcu Cristina
Liceul Tehnologic Dorna Candrenilor, Suceava

CE PROBLEMĂ NE-AM PROPUȘ SĂ REZOLVĂM PRIN PROIECT?

Tendința elevilor de a consuma gustări nesănătoase.

CE OBIECTIVE AM AVUT?

- Analiza ofertei alimentare din jurul școlii;
- Analiza alimentelor procesate din gospodăriile proprii;
- Promovarea gustărilor sănătoase realizate în casă;
- Crearea unui trend în școală.

CE AM REALIZAT ÎN PROIECT?

- Am realizat un material care documentează oferta chioșcurilor din jurul școlii.
- Am făcut o evidență a produselor găsite în cămară care ar fi putut fi consumate la școală ca gustare.
- Am organizat lecții la care au participat activ părinți și bunici care au povestit despre modul tradițional de pregătire a bucatelor.

- Am promovat în școală “biopachețelul din ghiozdane” ce conține produse sănătoase provenite din gospodăria proprie, preparate după rețetele mamei sau bunicii.

CUM AM LUCRAT ÎN PROIECT?

Am dorit să abordez o problemă reală (amprenta ecologică mare a alimentelor importate și procesate industrial) la care elevii să găsească soluții reale, dar care să și promoveze un stil de viață sănătos și menținerea tradițiilor locale (zona noastră fiind recunoscută din punct de vedere gastronomic).

„Am observat că dacă se lansează un nou trend (o modă) este posibil să se modifice prin imitație un comportament”, astfel proiectul este adaptat la psihologia și stilul de viață al elevilor.

Mai mult decât atât, pentru a-i atrage pe elevi și a colecta cât mai multe informații într-un mod natural și fluid, am adaptat linia de comunicare internă la canalele elevilor, adică am creat un grup de discuții pe Messenger.

Acum mă gândesc la pasul următor din proiect, acela de a amenaja în cantina școlii un bufet unde elevii pot gusta produse locale și descoperi povestea bucatelor tradiționale bucovinene.

CE LECȚIE AM ÎNVĂȚAT DIN PROIECT?

„Merită să ieșim din zona de confort și să pășim cu încredere pe poteci noi, deoarece bucuria noilor descoperiri vă fi răsplata binemeritată!”

4. Despre valoarea focalizării pe o singură problemă și a parcurgerii fiecărei etape din proiect

Să mă ocup de o singură problemă și să o demontez, inginerește, pas cu pas? Da. Alegând o singură problemă pe care să o rezolvați prin proiect vă ajută să vă concentrați eforturile pe un singur lucru și să-l duceți la bun sfârșit, urmărind, sistematic, realizarea proiectului pas cu pas.

Echipa Școli Verzi

TITLUL PROIECTULUI: FÂNTÂNILE DIN LOCALITATEA SALCEA

TEMA PROIECTULUI: SERVICIILE ECOSISTEMELOR: SERVICII DE REGLARE, SERVICII DE FURNIZARE, AMPRENTA ECOLOGICĂ A HRANEI, AMPRENTA CONSUMULUI

Marina Mocanu

Scoala Gimnazială „Aurelian Stanciu”, Salcea, Suceava

CE PROBLEMĂ ȘI-A PROPUȘ PROIECTUL SĂ REZOLVE?

Lipsa informațiilor reale legate de calitatea apei din fântâni.

CE OBIECTIVE AM AVUT?

- Evaluarea calității apelor din surse de adâncime;
- Creșterea gradului de conștientizare a elevilor privind impactul negativ al activităților umane asupra mediului;
- Informarea comunității locale privind starea factorilor de mediu (apă);
- Descurajarea consumului de apă îmbuteliată în interiorul școlii și acasă, atunci când avem acces la surse de apă de calitate;
- Încurajarea motivației și responsabilității pentru menținerea și îmbunătățirea calității mediului înconjurător, în special a apei, și a unor deprinderi de conservare a naturii.

CE AM REALIZAT ÎN PROIECT?

- Am prelevat probe și am analizat calitatea apei din fântâni.

- Am organizat dezbateri, documentare și informări despre valoarea și calitatea apei împreună cu experți-parteneri din proiect.
- Am elaborat un plan de măsuri pentru rezolvarea problemelor depistate (respectiv poluarea).
- Am informat localnicii din jurul unei fântâni afectate de poluare și am contribuit la curățarea acestei surse de apă.

CUM AM LUCRAT ÎN PROIECT?

Am început prin a parcurge toate activitățile de scriere a proiectului: am definit scopul, obiectivele, planul de activități și planificarea resurselor. Apoi am elaborat un plan de comunicare a rezultatelor. Am continuat cu implementarea proiectului, cu activități atât în clasă, cât și pe teren, în parteneriat cu instituții publice, ca să avem un impact real asupra calității vieții localnicilor.

Pe teren am colectat probe de apă, pe care le-am dus pentru analiză la Agenția pentru Protecția Mediului (APM) din Suceava, partener în proiect. La sediul APM au avut loc și dezbaterile.

La final, în baza rezultatelor cercetării, am aplicat măsuri concrete. A fost un caz în care apa nu avea parametri corespunzători pentru consum și elevii au anunțat familiile din jur. În altă situație s-a impus schimbarea găleții și curățarea izvorului.

CE SPUN ELEVII DESPRE PROIECT?

Au fost încântați de activități și mândri că munca lor a făcut o diferență.

CE SFAT I-AȘ DA UNUI COLEG CARE URMEAZĂ SĂ DEZVOLTE UN PROIECT VERDE ÎN CADRUL OPȚIONALULUI?

Să aloce suficient timp pentru a da posibilitatea elevilor să identifice problema. Să aibă încredere în creativitatea copiilor, să implice părinții și chiar să îi invite la activitățile practice.

Pe scurt, să vrea să facă ceva.

5. Despre valoarea parteneriatelor

Cât de mult ne pot ajuta parteneriatele în proiectul nostru verde? Foarte mult. Dacă proiectul e ca un pod care ne duce de la problemă la soluție, partenerii pot fi unele dintre picioarele care susțin acest pod. Partenerii bine aleși sunt cei care au deschidere reală pentru a colabora și care pot ajuta în mod concret în anumite aspecte ale proiectului: de la simpla idee de proiect până la modul de lucru.

Echipa Școli Verzi

TITLUL PROIECTULUI: VERDELE NE PROVOACĂ!
TEMA PROIECTULUI: BIODIVERSITATEA

Ioana Rucăreanu
Școala Gimnazială nr. 1, Lehliu-Gară, Călărași

CE PROBLEMĂ NE-AM PROPUȘ SĂ REZOLVĂM PRIN PROIECT?

Insuficienta cunoaștere a biodiversității din localitatea noastră

CE OBIECTIVE AM AVUT?

- Cunoașterea și înțelegerea biodiversității locale;
- Identificarea și inventarierea arborilor din localitate, atât de pe domeniul public, cât și din gospodării;
- Dezvoltarea unor soluții concrete de conservare și susținere a biodiversității locale.

CE AM REALIZAT ÎN PROIECT?

- Schimbarea concepției elevilor despre natura din imediata lor apropiere, anume că biodiversitatea nu se reduce doar la câteva specii de arbori sau pomi fructiferi.
- Stimularea petrecerii timpului liber în natură, elevii fiind nevoiți să lucreze voluntar după-amiaza și la sfârșit de săptămână.

- Lucrând în mai multe echipe mixte elevii celor 2 clase la care am implementat opționalul și-au arondat zonele de cercetare, iar împreună cu experți ai ocolului silvic am realizat o cartografiere a speciilor de arbori din interiorul orașului, cât și din gospodării.
- Construirea și montarea de cuiburi și căsuțe pentru păsări amplasate în zonele verzi.

CE PARTENERI AM AVUT?

În școală s-a format o adevărată echipă, atât la nivelul elevilor, cât și al profesorilor. Am stabilit parteneriate cu ocolul silvic local și cu un ONG activ în zonă. Parteneriatele au fost cheia proiectului, deoarece prin intermediul acestora am putut rafina ideea proiectului, ne-am inspirat în alegerea metodei de cercetare și ne-au făcut să contribuim ca o piesă dintr-un “puzzle” mai mare de activități de conservare a naturii din zonă. Pe tot parcursul proiectului partenerii au sprijinit elevii cu ghidaj și cu informații tehnice și materiale.

CE LECȚIE AM ÎNVĂȚAT DIN PROIECT?

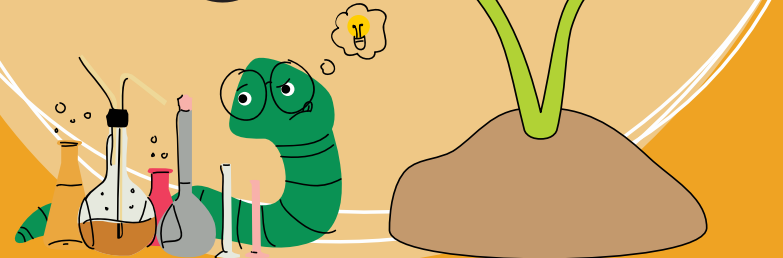
„Pentru realizarea unor proiecte ambițioase în comunitate este necesară atragerea de sponsori și alte instituții ca parteneri.” Trebuie să cauți „săli de clasă în natură” și să îi implici și pe părinții elevilor.

6. Despre valoarea mobilizării resurselor

O idee bună și o echipă energetică pot aduna în jurul lor multe resurse, atât de valoroase pentru proiect. Alți profesori din școală, părinți, autorități locale, toți pot contribui atât prin ghidaj și idei bune, cât și cu ajutoare concrete, cum ar fi instrumente, materiale sau răsaduri (dacă e cazul).

Echipa Școli Verzi

TITLUL PROIECTULUI: PRIETENII NATURII
TEMA PROIECTULUI: BIODIVERSITATE
Popa Carmen
Școala Gimnazială Nr.2, Dor Mărunt Gară, Călărași

CE PROBLEMĂ NE-AM PROPUȘ SĂ REZOLVĂM PRIN PROIECT?

Calitatea și funcționalitatea scăzută a spațiului din curtea școlii, ca zonă de recreere

CE OBIECTIVE AM AVUT?

- Îmbunătățirea condițiilor de mediu din curtea școlii;
- Dezvoltarea unor soluții concrete de conservare și susținere a biodiversității în școală;
- Însușirea unor norme de comportament eco- civic;
- Participarea activă la acțiuni ce susțin sănătatea mediului;
- Informarea și conștientizarea localnicilor despre importanța menținerii zonelor naturale.

CE AM REALIZAT ÎN PROIECT?

- O listă cu problemele din curtea școlii (de ce spațiul nu susține biodiversitatea);
- Am plantat specii de plante ornamentale și am realizat și montat căsuțe pentru păsări;
- Am reciclat creativ deșeuri (PET-uri, anvelope) și le-am utilizat pentru amenajarea funcțională a curții școlii;

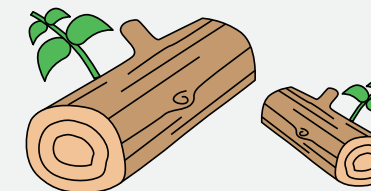
- Am identificat și ecologizat spațiile verzi din jurul școlii;
- Am realizat interviuri cu localnicii pe tema depozitării deșeurilor;
- Am comunicat prin mese rotunde, afișe și pliante rezultatele interviurilor către comunitatea școlară și localnici și i-am încurajat să fie atenți la modul de depozitare a deșeurilor pentru a proteja natura.

CE SPUN ELEVII DESPRE PROIECT?

„Cum noi așteptăm răsplata pentru tot ce oferim cuiva și nu ne lăsăm până nu primim așa și naturii ar trebui să-i dăm măcar un sfert din ceea ce primim gratuit”.

CE LECȚIE AM ÎNVĂȚAT DIN PROIECT?

Este foarte importantă mobilizarea tuturor resurselor disponibile (oameni, timp, finanțe) în realizarea unor proiecte cu impact real în comunitate. *„Îmi propun o colaborare cu cadrele didactice din cele trei școli gimnaziale de la nivelul comunei care implementează opționalul „Eco-educație pentru Școli verzi”, pentru realizarea unui proiect comun și ambițios, prin implicarea unui număr mai mare de elevi, părinți, localnici și a autorităților locale.”*

7. Despre valoarea învățării în aer liber și a folosirii naturii pe care o avem la îndemână

Pentru școli cu adevărat verzi și proiecte verzi ...timpul petrecut în natură este o comoară. Chiar și în mijlocul orașului o grădină a școlii e un loc ideal pentru organizarea lecțiilor și pentru dezvoltarea proiectului verde. Reacțiile elevilor sunt ... de neprețuit.

Echipa Școli Verzi

TITLUL PROIECTULUI: DESCOPERĂ PLANTELE DIN GRĂDINA ȘCOLII

TEMA PROIECTULUI: BIODIVERSITATE, SERVICIILE ECOSISTEMELOR: SERVICII DE FURNIZARE

Malli Minodora

Școala Gimnazială Ferdinand I, București

CE PROBLEMĂ ȘI-A PROPUȘ PROIECTUL SĂ REZOLVE?

Informațiile insuficiente referitoare la biodiversitatea din grădina școlii

CE OBIECTIVE AM AVUT?

- Identificarea speciilor de plante din grădina școlii;
- Evidențierea serviciilor de furnizare oferite de biodiversitatea locală și îmbunătățirea ofertei alimentare din școală.

CE AM REALIZAT ÎN PROIECT?

- Am realizat fișe despre speciile de plante existente în grădina școlii și caracteristicile lor (răspândire, condiții de viață, rolul lor în natură).
- Elevii au învățat cum să utilizeze determinatoarele, atlasele și mediul online pentru îmbogățirea cunoștințelor despre plante.
- Am realizat analize comparative dintre un ecosistem creat artificial (grădina școlii) și un ecosistem natural.
- Am lucrat în grădină.

- Am recoltat și conservat plante aromatice pe care le-am folosit ca ceai medicinal, dar și fructe și legume din grădină pe care elevii le-au consumat proaspete, ca gustare.

CUM AM LUCRAT ÎN PROIECT?

Am folosit baza materială și resursele deja existente (o grădină de legume, fructe și plante aromatice) și am dezvoltat proiectul în așa fel încât să le valorificăm. În echipe, elevii au primit sarcini diferite pe care le-am supus dezbaterii. Am pus accent pe organizarea cursurilor în grădină, întărind astfel conceptele de învățare în aer liber (outdoor learning) și învățare prin experiență (experiential learning).

CE SFAT I-AȘ DA UNUI COLEG CARE URMEAZĂ SĂ DEZVOLTE UN PROIECT VERDE ÎN CADRUL OPȚIONALULUI?

Gândește-te la un proiect verde ca la un beneficiu pentru sănătatea fizică, mentală, spirituală și comportamentală a copiilor. Trebuie să crezi în jurul proiectului implicare și bucurie.

8. Despre valoarea folosirii spațiului ca instrument de învățare

Proiectele verzi oferă o ocazie nemaipomenită de învățare prin experiență și dezvoltarea de competențe favorabile unei vieți în armonie cu natura. Pentru o experiență completă, TOT ce avem în jur poate oferi un prilej și un sprijin în învățare, chiar și spațiul în care ne desfășurăm ora: sala de clasă.

Echipa Școli Verzi

TITLUL PROIECTULUI: "BIO" ȘI DIVERSITATE
TEMA PROIECTULUI: AMPRENTA ECOLOGICĂ A LOCUINȚEI

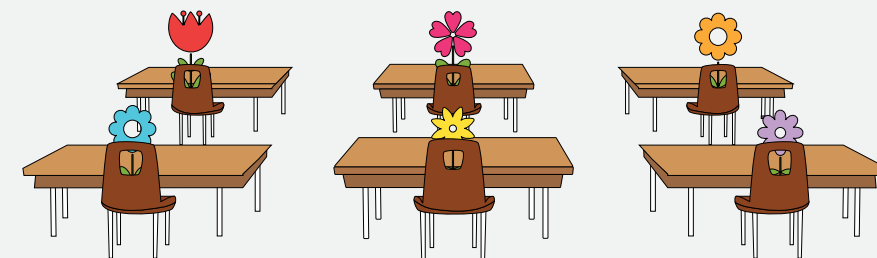
Cușnir Any Maria
Școala Gimnazială Bucșoia, Frasin, Suceava

CE PROBLEMĂ NE-AM PROPUȘ SĂ REZOLVĂM PRIN PROIECT?

Perspectiva clasică privind renovarea sălilor de clasă

CE OBIECTIVE AM AVUT?

- Să găsim o soluție alternativă la renovarea clasică și să diminuăm amprenta ecologică a clădirii;
 - Să creăm din sala de clasă un spațiu care să redea ecosisteme și să contribuie la învățare;
 - Să aprofundăm termenii din manual într-un mod creativ.
- ### **CE AM REALIZAT ÎN PROIECT?**
- Sala de clasă nu a fost renovată cu polistiren și alte materiale neecologice și nu s-au montat clasicele panouri școlare (care nu îi inspiră sau stimulează pe copii).
 - Am folosit pictura ca metodă inedită pentru a aprofunda termenii din curs. Am creat un cadru pentru discuții.
 - Am pictat pe pereții clasei mai multe tipuri de ecosisteme astfel încât să surprindem interacțiunea dintre ele.

CUM AM LUCRAT ÎN PROIECT?

Pe măsură ce înaintam în realizarea proiectului nostru se conturau subiectele. Am lucrat pe parcursul a mai multe săptămâni iar fiecare oră de opțional cuprindea o parte „tehnică” (discuția despre natură și ce am mai putea include în desen) și una „artistică” de pictură propriu-zisă. La început au lucrat mai mult elevii care aveau înclinații spre desen, dar pe parcurs s-au creat echipe și fiecare și-a găsit locul potrivit. Efortul a fost mare, desenele acoperind 2 pereți întregi, dar și admirația pe care elevii de la alte clase și părinții și-au manifestat-o a fost pe măsura efortului. De fapt impactul a fost atât de mare în cadrul școlii, că există deja în derulare un alt proiect de decorare a unei clase, de data aceasta în cabinetul de limbi moderne.

CE LECȚIE AM ÎNVĂȚAT DIN PROIECT?

Ca să atragi elevii și mai mult în subiectul opționalului alege o problemă reală (în cazul nostru a fost sala de clasă) și valorifică acea problemă și din punct de vedere educațional, cu accent pe subiecte de mediu.

CE SFAT I-AȘ DA UNUI COLEG CARE URMEAZĂ SĂ DEZVOLTE UN PROIECT VERDE ÎN CADRUL OPȚIONALULUI?

Să fie inventiv și să dea frâu liber creativității. Elevii te vor surprinde și ei cu ideile lor, trebuie doar să le dai instrumentul.

9. Despre valoarea abordării integrate între discipline și dezvoltarea creativității în și prin natură

Proiectele verzi, la fel ca și cursul Eco-educație pentru Școli verzi, oferă ocazia unor colaborări ingenioase între materii. Nu doar profesorii de biologie sau geografie pot găsi idei de proiecte interdisciplinare, ci și cei de educație tehnologică, fizică, literatură sau ...arte plastice. De pildă, măiestria unui profesor de arte aduce elevii în natură și natura la elevi pentru a le dezvolta creativitatea în și prin natură.

Echipa Școli Verzi

TITLUL PROIECTULUI: LANDART, FRUMOSUL DIN JURUL NOSTRU
TEMA PROIECTULUI: SERVICIILE ECOSISTEMELOR: SERVICII CULTURALE

Boiangiu Cristina
Liceul Teoretic „Eugen Lovinescu” București

CE PROBLEMĂ ȘI-A PROPUȘ PROIECTUL SĂ REZOLVE?

Folosirea redusă a elementelor naturale ca materiale de lucru sau subiect în artele vizuale.

CE OBIECTIVE AM AVUT?

- Identificarea elementelor naturale din jurul nostru și a serviciilor ecosistemice;
- Creșterea conștientizării asupra complexității biodiversității;
- Transpunerea elementelor naturale în creații artistice;
- Sensibilizarea elevilor în ceea ce privește protejarea mediului.

CE AM REALIZAT ÎN PROIECT?

- Am organizat vizite în natură pentru a colecta materiale naturale ce pot fi folosite pentru creații artistice.
- Am folosit materialele naturale în mai multe sesiuni creative, pe diferite teme, facilitate prin tehnica LandArt.
- Am comunicat și am pus în practică idei legate de reciclare, reutilizare, transformare prin demersul artistic.

Am lucrat în orele de eco-educație dar și în orele de dirigenție, atât în echipe de 3-6 elevi cât și individual. Eu, profesorul, am propus temele, iar fiecare echipă a ales o componentă din proiect. Am colectat materialele de lucru din natură și am realizat imaginile în curtea școlii sau pe spațiile asfaltate din parc. Am fotografiat creațiile și le-am evaluat în echipe fie prin autoevaluare, fie prin interevaluare. În acest tip de activitate criteriile de evaluare urmăresc atât originalitatea imaginii artistice, a materialelor utilizate, a recunoașterii darurilor naturii, cât și aspecte de proces cum ar fi comunicarea între membrii echipei și încadrarea în timpul alocat activității.

Și pentru că subiectul este unul foarte drag sufletului meu nu m-am oprit aici și am integrat aplicațiile LandArt în lucrarea științifică de cercetare în vederea obținerii gradului didactic I.

CE SPUN ELEVII DESPRE PROIECT?

Elevii au fost impresionați de libertatea de gândire și mișcare pe care o conferă orele de eco educație, de complexitatea și modalitățile noi de abordare a unor lecții altfel, atât de ecologie cât și de desen.

CE SFAT I-AȘ DA UNUI COLEG CARE URMEAZĂ SĂ DEZVOLTE UN PROIECT VERDE ÎN CADRUL OPȚIONALULUI?

L-aș încuraja în demersul lui, l-aș sfătui să creadă în abilitățile copiilor în descoperirea minunilor naturii. Cu alte cuvinte încurajez explorarea directă a naturii

10. Idei bune, tips&tricks, pentru proiecte verzi de impact

Aveți încredere în elevi și în metodele participative de lucru. Brainstorming, decizia participativă, vot democratic, prioritizări etc. Deși durează mai mult, rezultatele vor fi extraordinare – atât rezultatele proiectului verde, cât și calitatea procesului de învățare al elevilor.

Lăsați-le posibilitatea să aducă toată creativitatea lor la lumină și să învețe din greșeli, din experiență, din efort.

Alegeți o problemă reală cu care vă confrunțați, chiar dacă pare minoră.. Începeți cu voi înșivă atunci când vă gândiți la proiecte de impact și evitați ideile “la modă” sau potecile bătătorite.

Un singur rastel de biciclete, o singură grădină cu plante melifere, un singur atelier de sacoșe de pânză sau o singură sesiune de personalizat caserole pot conta mai mult decât multe discuții abstracte sau alte activități ce sună complicat.

Urmăriți un singur fir roșu în proiect. O singură problemă și câteva activități clare ce conduc la rezolvarea acesteia. Astfel, evitați risipa de energie și resurse și creșteți calitatea proiectului și satisfacția la final.

Ați vrea să veniți cu mâncare de acasă dar nu știți în ce recipient să o aduceți? Vă e greu să veniți cu bicicleta pentru că nu aveți unde să o legați? V-ar plăcea să renunțați la pungile de plastic, dar mereu vă uitați sacoșa? Nu știți ce puteți face pentru a proteja fluturii și insectele polenizatoare despre care ați citit că sunt în pericol?

Avem o problemă, doar pe ea ne concentrăm. Dacă am ales să ne ocupăm de construirea unui hotel de insecte, doar asta facem. Cum procedăm dacă pe parcursul proiectului vine ziua internațională a peștilor migratori, deci e ceva despre mediu, la care suntem invitați să participăm? Ne întrebăm: cum ne ajută această participare la problema insectelor polenizatoare? Dacă nu contribuie direct la realizarea obiectivelor, nu ne implicăm și nu ne risipim.

Nu confundați obiectivele proiectului verde cu obiectivele lecției sau obiectivele de învățare.

Obiectivele proiectului sunt legate strict de rezolvarea problemei de mediu pe care ați identificat-o ca importantă pentru voi. Obiectivele proiectului pot suna așa “până la finalul anului școlar, peste 50% dintre elevii clasei a șasea vin cel puțin o dată pe săptămână cu bicicleta la școală” sau așa “media de pungă de plastic achiziționate la magazinul de lângă școală scade la jumătate” (și nu neapărat așa “elevii dezvoltă o atitudine favorabilă mediului”, “elevii exersează tehnici de cercetare” etc)

Acordați atenție comunicării proiectului. Ceea ce faceți în proiect este de două ori valoros: o dată pentru problema pe care o rezolvă, a doua oară pentru puterea de exemplu și inspirație pentru ceilalți.

Spuneți povestea proiectului cât mai clar (ce vi s-a întâmplat pe parcurs?) și cât mai captivant și convingător (de ce sunteți cei mai mândri? care e rolul acestui proiect mic în tabloul mai mare al naturii și al localității voastre?) Includeți activitățile de comunicare în proiect, în lista de activități, pentru a le oferi resursele necesare.

Documentați întâlnirile de proiect și toți pașii pe care îi faceți.

Alegeți și activități de comunicare firești, naturale, adică orice ați face și în comunicarea zilnică cu cei din jur: o postare pe social media, o poveste în jurul mesei de picnic din curtea școlii etc

Mulțumiri

Mulțumim profesorilor care ne-au împărtășit experiențele lor legate de implementarea proiectelor verzi din cadrul opționalului Eco-educație pentru Școli verzi:

Ioana Rucăreanu, Școala Gimnazială nr.1,
Lehliu-Gară, Județul Călărași,
Clara Târcă, Școala Gimnazială Eșelnița, Județul
Mehedinți
Popa Carmen, Școala Gimnazială Nr.2 Dor
Mărunt Gară, Județul Călărași
Nedelcu Cristina, Liceul Tehnologic Dorna
Candrenilor, Județul Suceava
Cușnir Any Maria, Școala Gimnazială Bucșoaia
-structura Frasin, Județul Suceava
Irina Vasile, Școala Gimnazială Nr. 179,
București
Kadar Ioana, Liceul tehnologic Agricol „Alexiu
Berinde” Seini, Județul Maramureș
Boianțiu Cristina, Liceul Teoretic „Eugen
Lovinescu” București,
Malli Minodora, Școala Gimnazială Ferdinand I,
București
Marina Mocanu, Școala Gimnazială „Aurelian
Stanciu”, Salcea, Județul Suceava

Mulțumirile noastre se îndreaptă și către
Felicia Ienculescu-Popovici, Cristina Adam, Alina Perteș,
Simona Alexandru și Agenția Creionetica care au sprijinit
elaborarea acestui material.

De asemenea, echipa Școli verzi le este recunoscătoare
tuturor cadrelor didactice și susținătorilor proiectului care
din 2014 până în prezent au avut încredere și ne-au
susținut în toate demersurile făcute pentru ca educația
pentru dezvoltare durabilă să devină un subiect pe agenda
instituțiilor de învățământ din România.

Acest material a fost elaborat în cadrul proiectului „Școli
verzi: educație de mediu la nivel național” implementat
prin programul „Împreună cu Lidl pentru un viitor mai
bun” de către WWF România, British Council și Asociația
Greeninitiative.

Ghid coordonat de Cătălina Murariu și Elena Carmen
Pădurean, WWF România.

*Pentru generațiile
schimbării!*

www.scoliverzi.ro